

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 1 maart 2024)

Nummer
4057

Onderwerp
Beschikking GS doden vossen in de nachtelijke uren met kunstlicht

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 5 februari 2024 hebben GS aan de Omgevingsdienst Haaglanden mandaat gegeven voor de afgifte van een ontheffing voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de vos, vangen met honden, kastvallen, vangkooien en buidels en erna doden, het doden van vossen met een geweer voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht voor zonsopkomst en na zonsondergang te vossen te doden (ODH953679).

De vossenjacht gaat gepaard met veel leed; zogende vossen en hun jongen mogen zelfs gedood worden. Bovendien zijn al deze maatregelen niet effectief. Leeggevallen territoria worden vrijwel meteen weer opgevuld door andere nieuwe dieren.¹

Toelichting op vraag 1

Uit een analyse uit 2018 blijkt dat het zomaar weghalen (doodschieten) van één predator, zoals de vos, niet per definitie leidt tot hogere overleving van weidevogels. Het kan zelfs averechts werken. Een belangrijke conclusie is dat de nestverliezen door predatie de afgelopen jaren lijken te zijn toegenomen, maar de verliezen door agrarische activiteiten van de mens zijn dat nog sterker.²

Over de relatie tussen predatoren onderling is nog niet veel bekend. Zo blijkt uit dezelfde analyse uit 2018 door SOVON dat de predatie op de Grutto in twee gebieden in Friesland en Midden-Groningen beperkt was, mede omdat er intensief op vossen werd gejaagd. Maar vervolgens werden alsnog vrijwel alle kuikens gepredeerd, in dit geval door de hermelijn, Bruine Kiekendief en buizerd. In een ander gebied (Aldeboarn) kwamen vossen door bejaging nauwelijks meer voor, maar werd de predatie overgenomen door de steenmarter. Die zorgde voor 60% van de kuikenverliezen. In het Nederlandse onderzoek zijn op Texel weidevogelkuikens gezenderd; een gebied zonder vossen. Het percentage vermiste kuikens was in dit gebied echter vergelijkbaar met dat in de gebieden op het vaste land, waar wel vossen voorkomen.^{3 4}

Vossen zijn territoriale dieren. Dat betekent dat een gebied na een tijdje vol raakt en er niet meer vossen bijkomen. Dit blijkt ook uit het jachtverbod in Luxemburg op vossen, wat sinds 2015 geldt.

¹ <https://mulder-natuurlijk.nl/topics/vossenbeheer.html>

² <https://www.sovon.nl/onderzoek/onderzoeksthemas/boerenlandvogels/predatieonderzoek>

³ https://pub.sovon.nl/static/publicaties/rap_2018-31_eindrapportage-predatie-boerenlandvogels-2017_0.pdf

⁴ <https://pub.sovon.nl/pub/publicatie/20576>

Het verbod is in 2018 wegens succes verlegd. Er vond geen vossenexplosie plaats zoals door voorstanders van de jacht werd voorspeld, maar de aantallen bleven gelijk.

In het Rekenkamerrapport 'Waar is de grutto' blijkt (blz 8) dat in Zuid-Holland veel kansrijke gebieden zijn waar geen maatregelen genomen worden om de situatie voor de weidevogels te verbeteren. Boeren nemen nauwelijks maatregelen die voor leefgebieden met meer voedsel (met name insecten) zorgen.⁵

Toelichting op vraag 7

De belangrijkste oorzaak van de achteruitgang van de weidevogels is het gebrek aan broedsucces in de graslanden die als broedgebied fungeren. Graslanden zijn vanuit weidevogelperspectief zowel in omvang als in kwaliteit sterk achteruitgegaan in Nederland. Wat de omvang betreft is de totale hoeveelheid blijvend grasland sinds 1950 met bijna de helft (-566.000 hectare) afgenomen. Minstens zo belangrijk is dat de kwaliteit van het leefgebied van de weidevogels ernstig is aangetast door de intensivering van de landbouw, die grotendeels op maximale productie is gericht. Graslanden zijn ingericht met monoculturen van Engels raigras die vroeg en vaak worden bewerkt met zwaar materieel, waardoor nesten, eieren en jonge vogels verloren gaan.⁶

Toelichting op vraag 10

Vossen zijn territoriale dieren. Dat betekent dat een gebied na een tijdje vol raakt en er niet meer vossen bijkomen. Dit blijkt ook uit het jachtverbod in Luxemburg op vossen, wat sinds 2015 geldt. Het verbod is in 2018 wegens succes verlegd. Er vond geen vossenexplosie plaats zoals door voorstanders van de jacht werd voorspeld, maar de aantallen bleven gelijk.⁷

Toelichting op vraag 12

Vossen zijn nuttige dieren. Ze eten veel kleine zoogdieren zoals ratten en muizen, maar ook ganzen. Net die soorten kunnen schade toebrengen aan landbouwgewassen. De vos is dus een partner in het beperken van landbouwschade. Daarnaast ruimt hij ook heel wat zieke dieren en kadavers op.

Toelichting op vraag 13

Volgens bioloog en roofdierspecialist Jaap Mulder is "vossenbestrijding", zoals deze nu plaats vindt, helemaal niet effectief: "Juist in de tijd dat al die jonge vossen rondzwerven, de herfst en winter, trekt de jager er op uit. Hij schiet vooral jonge vossen en 'vervangt' daarmee de natuurlijke sterfte, want hij haalt een aantal concurrenten weg voor de overblijvende vossen. Als hij een standvos schiet, wordt de lege plek soms al binnen een dag door zo'n zwerver opgevuld. In het gebruikelijk jachtseizoen kun je, vanwege al die zwervers, in een beperkt gebied zodoende veel vossen schieten zonder echt invloed op de populatieomvang in het volgende voorjaar te hebben. Een gedode vos is dus niet hetzelfde als 'een vos minder', want elke gedode vos betekent dat een andere kan overleven."⁸

---

⁵ <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2021/12/14/waar-is-de-grutto>

⁶ <https://research.tilburguniversity.edu/en/publications/weidevogels-en-de-europese-en-internationale-verplichtingen-van-n>

⁷ <https://www.natuurpunt.be/nieuws/luxemburg-verlengt-verbod-op-vossenjacht-wegens-groot-succes-20180621#:~:text=In%20Luxemburg%20is%20het%20voor,geen%20sprake%20van%20te%20zijn.>

⁸ <https://mulder-natuurlijk.nl/topics/vossenbeheer.html>

1. *Hoeveel vossen zijn er in Zuid-Holland en hoe is dit vastgesteld? Indien dit onbekend is, op basis waarvan worden dan toch vossen afgeschoten?*

Antwoord

Het goed gekeurde faunabeheerplan Vos 2024-2031 en de door Omgevingsdienst Haaglanden afgegeven beschikking met kenmerk (ODH953679) geven uitvoering aan het vastgestelde soortenbeleid waarin wordt aangegeven dat de provincie waar mogelijk zich inzet om predatie door vossen te voorkomen en te beperken in specifieke gebieden. Dit gebeurt ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grondbroedende vogels zoals weidevogels en kustbroedvogels. Ook ligt het besluit in lijn met de uitspraak recent uitspraak van de Raad van State van 13 september 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:3471)⁹.

Daarnaast geeft dit besluit uitwerking aan actiepunten bij het onderwerp predatie zoals genoemd in het Actieplan boerenlandvogels van de provincie Zuid-Holland. Ook wordt hiermee uitvoering gegeven aan de aangenomen motie 1187 'Maatwerk bij weidevogelbescherming'¹⁰ waarin Provinciale Staten aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland heeft verzocht om per weidevogelgebied passende maatregelen te nemen om predatie in te dammen.

Met het Actieplan Boerenlandvogels zet de provincie sinds 2019 actief in op een pakket aan maatregelen voor het verbeteren van het leefgebied van weidevogels in zowel natuurgebied als agrarisch gebied, zoals de inrichting (b.v. plas-dras pompen) en beheer (b.v. uitgesteld maaien, vernatten en kruidenrijk grasland). De provincie zet zelf ook grond in voor weidevogels. Naast inrichting en beheer wordt er ook ingezet op predatiebeheer om het broedsucces te verhogen, omdat dichtheden weidevogels zijn afgenomen en predatoren zijn toegenomen. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in vrijwilligers, kennis, monitoring en communicatie.

Op dit moment loopt er een procedure tegen de door Omgevingsdienst Haaglanden afgegeven beschikking voor het beheren van de vos gedurende de nacht ter bescherming van de weidevogels en andere bodembroeders. Gelet op het feit dat er bezwaar is gemaakt tegen dit besluit, kunnen wij op dit moment niet ingaan op deze vraag.

2. *Wat is het effect geweest van het provinciale vossenbeleid in de afgelopen 8 jaar? de (3423 gedode vossen in de afgelopen 8 jaar)? Indien u dit niet kunt aangeven, bent u bereid dit beleid grondig te evalueren op gewenste effecten? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

3. *Hoe vaak is er door de verantwoordelijke toezichthouders en handhavers in de afgelopen 8 jaar gecontroleerd op het doden van vossen in de nachtelijke uren en wat was hiervan het resultaat?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

---

⁹ <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@139277/202101198-1-a3/#highlight=ECLI%3aNL%3aRVS%3a2023%3a3471>

¹⁰

<https://pzh.notubiz.nl/document/12781663/1#search=%22motie%201873%20Maatwerk%20bij%20weidevogelbescherming%22>

4. *Waarom vindt het college in geval er geen evaluatie plaats vindt het verantwoord om het doden van vossen voort te zetten en hoe wordt in dat geval het effect getoetst van het gevoerde beleid?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

5. *Hoeveel vossen moeten er jaarlijks worden afgeschoten wil het volgens GS effectief zijn?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

6. *In de ontheffing wordt als argument voor afschot het volgende aangegeven: 'Zuid-Holland is een belangrijke provincie voor de boerenlandvogels. Het gaat helaas niet goed met de boerenlandvogels. Wij hebben de ambitie om een verdere achteruitgang van deze soorten te beperken. Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang is predatie door de vos. Ook wij vinden het daarom noodzakelijk om de vos te beheren ter bescherming van de kwetsbare grondbroeders waaronder de weidevogels.'*
- a) *Kunt u aangeven op basis van welk wetenschappelijk onderzoek is aangetoond dat een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van boerenlandvogels is te wijten aan de vos? En bijvoorbeeld niet door de landbouw zelf?*
- b) *Zouden er mogelijk nog andere predatoren kunnen zijn en op welke wijze hebt u daar rekening mee gehouden?*
- c) *Hoe wordt dit precies vastgesteld?*
- d) *Wordt er door GS gebruik gemaakt van de beslisboom van SOVON? Zo ja, kunt u toelichten wat hiervan de uitkomsten zijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

7. *Voor de bescherming van weidevogels is het vergroten en verbeteren van geschikte broedgebieden een belangrijk uitgangspunt. Het verhogen van het waterpeil, nat grasland, en creëren van open kruidenlandschappen kan gezien worden als anti-predatorbeleid (zoals wordt toegepast in de Nieuwkoopse plassen, waar deze aanpassingen ervoor zorgden dat het aantal broedparen grutto's, tureluurs en kieviten omhoog schoot, zonder ook maar een vos af te schieten). In hoeverre wordt hier door GS op ingezet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

8. *Hoe beoordelen GS de bijdrage van de (intensieve) landbouw aan de teruggang van de weidevogels en de wetenschappelijke onderbouwing hiervan??*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

9. *Zijn GS met de Partij voor de Dieren van mening dat vooral moet worden ingezet op een andere inrichting van het landschap, zoals voedselrijk gebied met bloemen- en kruidenrijk grasland? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

10. *Hoe beoordeelt u het succesvolle beleid in Luxemburg waar het beleid om geen vossen te doden zelfs is verlengd en het vossenbestand gelijk blijft?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

11. *Zijn GS bereid om een dergelijke proefperiode ook in Zuid-Holland toe te passen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

12. *Hoe beoordelen GS de rol van de vos in het ecosysteem?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

13. *Hoe beoordelen GS het effect van de nachtelijke verstoring met licht e.d. voor andere beschermde dieren?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

14. *Mogen kastvallen, vangkooien en buidels ook gebruikt worden binnen de bebouwde kom? Zo nee, kunnen dan de aangewezen gebieden in de ontheffing worden aangepast?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

15. *Worden de aangewezen gebieden nog nader aangepast op gebieden waar sowieso niet gejaagd mag worden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

16. *Het gebruik van vangkooien, kastvallen en buidels is zeer dieronvriendelijk en leidt tot veel stress en dierenleed. Hoeveel andere dieren dan vossen zijn in de afgelopen 8 jaar daarmee gevangen?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

17. *Om nog meer lijden te voorkomen is het van belang om de wijze van doden bij het vangen van vossen met vangkooien, kastvallen en buidels te omschrijven in de ontheffing? Waarom is dit niet gedaan?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

18. *Hoe beoordelen GS het betoog van bioloog en roofdierexpert Jaap Mulder, die onderbouwd aangeeft dat vossenbestrijding niet effectief is?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

19. *In hoeverre speelt volgens GS de vos als 'jager en roofdier' een rol als vervanger van jagers?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1

Den Haag, 21 mei 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA drs. J.N. Baljeu